

Individuele governance-analyse: ErfGenot - Erfgoedgemeenschappen

Door Dunke van Boekel, van Team TBD

10-12-2025

Eerste gedachten bij de materie

1,7

Wanneer regels veranderen worden
gebruikers daarvoor geïnformeerd.
- Change log of knop op homepage?
- e-mails alleen voor gemeenschap?

1,11

Commissies geleid door representatives
uit de stakeholdergroepen - dus burgers,
gemeenschappen, ambtenaren, maatschappij
lezen de geldinvesties?

- Democratie, langzaam, maar wel
eerlijk.

1,8

Loosische regels is wat vaag, maar
komt wellicht naar op het waarden
van basiswaarden en transparantie
over voor die regels voor zijn.

2,7

Dus gebaseerd op democratie,
niet één groep die de dienst uitmaakt,
gebaseerd op de consensus bij
besluitvorming

2,11

Sfeer is cozy, we proberen mogelijkheid
tot conflict expliciet te
minimaliseren door geen recessies
en dergelijken te implementeren.

Team TBD
Nerland, Yonnes

doel:
Dunke

Uitwerking van de gedachtegang

We werken nu al een aantal weken aan wat sinds kort 'ErfGenot' is gaan heten. Een platform waarop gemeenschappen zich vrijwillig kunnen aanmelden en 'op de markt brengen'. Het doel? Voor erfgoedambtenaren om sneller en makkelijker in contact te komen met een meer diverse groep erfgoedgemeenschappen. Maar ook voor diezelfde gemeenschappen om elkaar te vinden, en eventueel geïnteresseerde burgers om in aanraking te komen met een gemeenschap die aansluit bij hun interesses.

De principes die hieronder zijn uitgewerkt zijn gekozen op basis van ons onderzoek, en de daaruit voortvloeiende ideeën. Zo werd bijvoorbeeld bij ons bekend dat erfgoedgemeenschappen het liefste zo min mogelijk te maken hebben met de overheid en gerelateerde instanties. Daar moest dus iets op gevonden worden, waarbij het inzicht dat we geen tool konden maken die gecontroleerd wordt door de overheid boven kwam drijven. Daarbij kwam toen ook een drang om duidelijkheid te bieden richting de gebruikers, zodat zij altijd weten waar ze aan toe zijn.

De principes en mijn eerste gedachten daarbij zijn als volgt:

1.7 - Regels veranderen: Wanneer regels veranderen worden gebruikers daarover geïnformeerd, wat bijvoorbeeld kan met een changelog op het platform zelf, of in het geval van geregistreerde gemeenschappen door middel van een e-mail.

1.8 - Regels passen bij het gedeelde goed: Logische regels is een wat vaag gegeven, maar komt bij ons waarschijnlijk neer op het ondersteunen van basiswaarden en transparantie over waar die regels voor zijn.

1.11 - Onafhankelijke groep: Beheer van de tool gebeurt middels een commissie van representatieve personen uit de stakeholdergroepen. Dus burgers, erfgoedgemeenschappen, erfgoedambtenaren en professionals, maar waarschijnlijk ook degenen die uiteindelijk het geld investeren. Het is een democratisch systeem, wat waarschijnlijk langzamer is, maar uiteindelijk wel eerlijker.

2.7 - Macht eerlijk verdelen: ErfGenot is dus gebaseerd op democratie, en niet één groep die de dienst uitmaakt rondom de invulling van de tool. Besluiten worden middels consensus bereikt, wat (toegegeven) de besluitvorming waarschijnlijk minder soepel maakt.

2.11 - *Fijne sfeer houden*: De sfeer op ErfGenot is... cozy. Gezellig, zou je kunnen zeggen. We trachten de mogelijkheid van conflict vrij expliciet te minimaliseren door bijvoorbeeld geen recensies te implementeren. De bedoeling is immers niet om concurrentie in de hand te helpen.

Dit zijn uiteraard de eerste gedachten bij deze onderwerpen, en daarbij zijn het er nogal wat. Maar ze kunnen nog wel wat verfijning gebruiken. Bijvoorbeeld het laatste punt, over een fijne sfeer. Dat is niet heel duidelijk, maar we hebben dus al een punt op de agenda: het niet implementeren van recensies om zo concurrentie en dergelijke conflicten of 'populariteitswedstrijden' te vermijden. ErfGenot is immers een online platform, dat het een en ander wegheeft van een social media-platform à la Instagram en Twitter. Waar denken we al snel aan bij sociale media? [Polarisatie](#). Aldus, onder anderen [Nemo](#). Dat terwijl het hele punt van erfgoedgemeenschappen juist vaak is om te verbinden en kennis over te dragen. Dat zou dus een tegendraadse ervaring maken.

Daarbij is het belangrijkste governance-gerelateerde element van ons concept het daadwerkelijke beheer. Dat wordt namelijk gedaan door een commissie, wat op zijn beurt weer voedt in het 'regels passen bij het gedeelde goed'-principe. De commissie bestaat immers uit leden uit verschillende stakeholdersgroepen, die samen de besluiten rondom het platform bepalen - allemaal vanuit de gedachtegang van de groep die zij vertegenwoordigen. Is dat wellicht wat omslachtig? Ja, maar het is op die manier ook eerlijk. En democratisch.

De grote vraag is dan uiteraard... gaat dat werken? Nou ja, we leven momenteel in een democratie, en je kunt zeggen wat je wil... maar we leven nog. En het principe erachter is natuurlijk prachtig, iedereen die inspraak heeft op besluiten, of in ieder geval wie die besluiten maken. Democratie is voor [veel dingen goed](#), het behoudt de vrede, maar kan ook een langdradig proces zijn. Kijk maar naar de politieke formaties van de afgelopen jaren, als je niet genoeg mensen kan overtuigen kan het lang duren totdat er daadwerkelijk een besluit wordt gemaakt, en we dus aan de slag kunnen met het maken van progressie. Dit is de afweging die we nemen met het gebruik van een commissie. Mijner inziens is dit ethisch gezien meer verantwoord. Laten we dingen zorgvuldig aanpakken, in plaats van snel en simpel.

Uiteindelijk geloof ik dat deze manier van creëren een beter, opener eindproduct maken. Transparant zijn over de regelgeving, en de inzage in hoe het proces daarachter eruit ziet moet vertrouwen scheppen in het platform - dat daarbij een gezellige omgeving biedt voor een erfgoedgemeenschap om zichzelf op de kaart te zetten.

Ik moet zeggen dat het idee van een commissie een soort spontane ingeving was, die vooral opkwam toen ik het 'governance'-blokje van ons plan niet geheel uit kon vogelen. De commissie kwam in me op, maar was op dat punt vooral nog een snelle pleister op een grotere wond. Met de verdieping die ik voor deze opdracht heb gedaan denk ik daarentegen daadwerkelijk dat het uitkomst kan bieden voor de governance van ErfGenot. Zeker gezien we dit ontwerpen vanuit de optiek van de Public Stack.

Sociale en Politiek Planbureau, Driekwart van de Nederlanders denkt dat polarisatie toeneemt, 29-12-2022,

<https://www.scp.nl/actueel/nieuws/2022/12/29/ergernis-over-harde-toon-en-extreme-uitingen-in-politieke-en-publieke-debat>

Zorgen sociale media voor meer polarisatie?, Nemo Kennislink, Mathilde Jansen, 04-02-2022,

<https://www.nemokennislink.nl/publicaties/zorgen-sociale-media-voor-meer-polarisatie/>

What Democracy Does . . . And Does Not Do, Journal of Democracy, Maya Tudor, oktober 2025,

<https://www.journalofdemocracy.org/articles/what-democracy-does-and-does-not-do/>